

BIJLAGEN

Strategische visie op het buitengebied –
Enschede

Gerrit Meutstege

24 april 2018

BIJLAGE 1

Bijeenkomsten Strategische visie op het buitengebied op;

5 februari 2018 in Usselo

13 februari 2018 in Lonneker

15 februari 2018 in Enschede (kantoor Rabobank) (avond met jongeren)

Avonden onder leiding van Jan Jaap Bats. Hieronder een korte “*wrap up*” van de avonden en de uitwerking van alle verzamelde post its.

Het buitengebied is van groot belang voor de stad Enschede

In de bijeenkomsten is naar voren gekomen dat het buitengebied de kracht van de stad Enschede ook kan versterken.

1. Ondernemerschap

De stad kan veel meer profiteren van het buitengebied als ondernemers in het buitengebied de ruimte krijgen om te ondernemen en het buitengebied mooier te maken.

2. Duurzaamheid

De bewoners van het buitengebied van Enschede hebben eeuwenlang ervaring op het vlak van duurzaamheid: maak gebruik van die kennis om Enschede duurzamer te maken.

3. Sociale cohesie

Biedt meer mogelijkheden om het buitengebied vitaal te houden voor jong en oud; daarmee wordt de stad Enschede nog aantrekkelijker!

4. Natuur en landschap

Ga de uitdaging aan om met bewoners en bedrijven de bijzondere kwaliteiten van het buitengebied te behouden en meer eigentijds in te richten zodat de aantrekkingskracht van de stad voor inwoners en bezoekers vergroot wordt.

Wat wil het buitengebied van de gemeente?

Een luisterend oor

en

een strategische agenda die door stad en buitengebied gezamenlijk wordt gedragen

Wat zou in elk geval op die strategische agenda buitengebied moeten staan?

1. Ondernemerschap

Versterking van recreatie en toerisme

Rondje Enschede weer oppakken door ondernemers en gemeente

Meer waardering voor de landbouw

Meer mogelijkheden voor andere kleinschalige vormen van bedrijvigheid

Bevorderen van duurzame voedselproductie

2. Duurzaamheid

Bevorderen van het opwekken van energie in gezamenlijkheid

Centrale energievoorziening en –opslag

Meer ondersteuning en educatie over de mogelijkheden voor duurzame maatregelen

Onderzoek naar een zo efficiënt mogelijk duurzaam gebruik van de grond

3. Sociale cohesie

Het versterken van de vitaliteit van platteland en dorpen door flexibeler ruimtelijk beleid voor wonen voor jong en oud

Het bevorderen dat erven eenvoudiger bewoond kunnen worden door verschillende groepen, jong en oud

Meer ruimte geven aan de bewoners van het buitengebied om zelf activiteiten op te pakken

Meer zeggenschap aan bewoners geven en dit vanuit de gemeente te faciliteren, bijvoorbeeld via een stadsdeel buitengebied

Behoud en herstel van de rust in het buitengebied

Zorg voor meer voorzieningen voor extensieve recreatievormen

Transparantere informatievoorziening vanuit de gemeente

4. Natuur en landschap

Behoud en herstel van de huidige landschappelijke structuren

Gezamenlijke zorg voor meer biodiversiteit

Stimuleren van voorkomen van ontstaan zwerfvuil

BIJLAGE 2

De post its, avond 1 in Usselo

Ondernemerschap

1. Usselers landbouwpark
2. Bedrijvigheid in het buitengebied ruimhartig toestaan
3. Een economisch sterk buitengebied is het goud voor de stad
4. Gevarieerde landbouw
5. NK Trekpuntje varen
6. NK Windmolen schieten
7. Usselo een groot terras
8. Usselo is Giethoorn op het zand
9. Waardering voor boeren en buitengebied is sterk verbeterd
10. Ga vol voor groene recreatie, geen auto's, wel fietsen, MTB, hardlopen, etc
11. Recreatiemogelijkheden uitbreiden in buitengebied, maar wel passend!
12. Eventueel kleinschalige toeristische hotels
13. Geen industrie
14. Boeren worden deels ondernemers in zonne-energie; solarfarms
15. Dagrecreatie Rutbeek
16. Usselo attractie in Twente, groots invullen
17. Toerisme blijft kleinschalig
18. Trotse landbouw
- ➔ Recreatie + toerisme (meer evenementen)
- ➔ Landbouw, waardering en variatie
- ➔ Meer andere bedrijvigheid
- ➔ Kleinschaligheid, niet industrieel

Duurzaamheid

1. Mestoverschot wordt biogas
2. De rand bij Intratuin en Josink Es volzetten met zonnepanelen
3. Boeren die willen stoppen financieel tegemoetkomen wanneer zij een zonnepanelenbedrijf willen starten
4. Aardwarmte gesubsidieerd o.a. door AKZO
5. Zonne-energie in het buitengebied
6. Biomassa d.m.v. mest
7. Bedek de taluds van de autobaan met zonnepanelen
8. Verwarming woningen/industrie via aardwarmte na goede isolatie
9. Zonnepanelen inden inpasbaar voor particulieren en ondernemers
10. Windmolens in de Noordzee
11. Benutten aardwarmte gezamenlijk met burens
12. Warmte-zoutnet AKZO
13. Warmtepomp
14. Windmolens ver op zee, zonnepanelen op het vliegveld en een verder onaangetast buitengebied
15. Zonnepanelen bouwen in toch al bebouwd gebied of tegen de autobanen aan
16. Zoutcavernes gebruiken voor waterretentie
17. Alle gebouwen beleggen met zonnepanelen
18. Gebruik aardwarmte
19. Rutbeek en Rutbekerveld als energiebuffer
20. Warmte/hoogtebuffer
21. Meer lokale energieopwekking (aardwarmte, zonnepanelen)
22. Meer educatie/aandacht voor energiebesparing (isolatie)
23. Windmolens op/nabij industrieterrein
24. Energie uit waterkracht
25. Eigen opslag voor opgewekte zonne-energie cq groene energie
26. Ruimte voor duurzame voedselvoorziening op gezonde bodem
27. Zonne-energie meer stimuleren
28. Warmwatervoorzieningen meer stimuleren
29. Alternatieve energie

30. Windmolen inpassen “oude stijl”
31. Molen Usselo gebruiken voor opwekken stroom
32. Aardwarmte
33. Groene stroom
34. Particulieren helpen om zonnepanelen aanleggen
 - ➔ Naast zonne- en windenergie ook aardwarmte, biomassa en andere alternatieven
 - ➔ Energie-opslag
 - ➔ Educatie en ondersteuning
 - ➔ Waterretentie
 - ➔ Duurzame voedselvoorziening
 - ➔ Bodemgezondheid

Sociaal

1. Usselo terugbrengen tot een leefbaar dorp
2. Verlichting behouden in het buitengebied
3. Knusse dorpskern Usselo
4. Speelsere groei van de dorpskern van Usselo
5. Terugkeer middenstand in Usselo
6. Mooi uitgerust dorpsplein
7. Mogelijkheid bieden voor ouderenhuisvesting bij de jongeren
8. Verkeersluw maken van sluiptweg door voormalige laan (Beldershoekweg)
9. Usselo uitgebreide 30-km-zone
10. Usselo een echt dorp “veel groen”
11. Mogelijkheden voor uitbreiding in Usselo voor woningen jong en oud
12. Voor de jeugd meer mogelijkheden om in Usselo te blijven wonen
13. Plezier houden aan ons Usselo
14. Vrijheid-blijheid
15. Democratische vrijheid , dus meerderheid beslist
16. Volume popconcerten Rutbeek verlagen
17. Soepel beleid voor woonunits voormalige schuren (bestemmingsplan)
18. Dorp Usselo aankleden tot dorp dat uitnodigt
19. Leegstaande of –komende boerderijen toestaan dat er 3-4 gezinnen kunnen wonen en dan niet via allerlei moeilijke en langdurige procedures bij gemeente
20. Usselo voorbeeld van samenwerken
21. Fijn wonen in Usselo, landelijk voorbeeld van toerisme, duurzaamheid en burgerinitiatieven
22. Graag een dorpskern in Usselo
23. Prettig wonen in buitengebied met goede voorzieningen (elektra, riolering en zonnepanelen)
24. Usselo krijgt een dorpskern
25. Kameraadschap
26. Jongeren behouden
 - ➔ Usselo meer dorp en uitstraling van dorp
 - ➔ Behoud jongeren via kleine woningen/wooneenheden
 - ➔ Kleinschalige rustige evenementen
 - ➔ Leefbaarheid en verkeer
 - ➔ Meer zeggenschap

Landschap/natuur

1. Landschap vol natuurbeleving
2. “Mooiste zandpadenwandelroute” (Usselo is Giethoorn op het zand)
3. Honden uitlaten op aangewezen terreinen
4. Ooievaarsnesten
5. De Es laten zoals hij is
6. Maak het Buurserzand en de omliggende landgoederen de “Tuin” van Enschede en bescherm dat!
7. Kader het buitengebied af
8. Boerderijen en koeien in de wei
9. Coulissenlandschap behouden
10. Fiets- en wandelpaden
11. De Es is verpest, nu tijd voor herstel
12. Herstel van natuurwaarden (-70% insecten op de dode landbouwgronden)

13. Een goed verzorgd buitengebied
14. Geen vervallen gebouwen
15. Behoud groen en natuur
16. Buitengebied is gebied buiten de stad, voorkom verstedelijking
17. Zandwinning Rutbekerveld mooi zichtbaar maken
18. Weg (N18?) structureren, in kleden met groen
19. Houtwallen terugbrengen
20. We moeten het buitengebied niet meer onder water zetten, meer afwateren
21. Wees zuinig op het bestaande
22. Subsidie voor geluidwallen
23. Meer mogelijkheden voor extensieve recreatie en bankjes
24. Laat buitengebied groen
25. Grote groenstructuren terugbrengen in het buitengebied
26. Historische boerderijen en landbouwgebieden behouden
27. Veel groen
28. Rust
29. Ruiterspaden aanleggen
30. Rustige N18
31. Tegengaan verpaupering
32. Buitengebied niet teveel veranderen door zomerhuisjes
33. De bewoners van het buitengebied weten wel hoe je het mooi houdt
34. Het groen behouden
35. Het blijft rustig en groen
36. Buitengebied meer verbinden met de stad
- ➔ Behoud en versterking groen, landschap, natuur, grote (de Es) en kleine landschapselementen
- ➔ Herstel houtwallen
- ➔ Ruimte voor rustige vormen van recreatie en toerisme
- ➔ Tegengaan geluidoverlast en wateroverlast
- ➔ Behoud flora en fauna

Overig

1. Gemeente Usselo
2. De pil door het drinkwater!
3. Nu eens een keer het mes niet in het varken laten steken
4. Alleen lokaal verkeer
5. Gemeente interesseert zich niet voor bewoners buitengebied
6. Alleen wat politiek gewin oplevert telt
7. Buitengebied blijft aan zet
8. Stadsdeel buitengebied

BIJLAGE 3

De post its, avond 2 in Lonneker

Ondernemerschap

1. Toegankelijk transportnetwerk van openbaar vervoer, waardoor werkplekken beter bereikt worden
2. Geen (zware) industrie, alternatieve landbouw
3. Geen Campina's, ForFarmers, Rabo; wel eigen coöperatie
4. Vliegveld volwaardig voor luchtvaart
5. Faciliteren bedrijven
6. Economisch vitaal buitengebied: boeren, recreatie en bedrijven in vrijkomende agrarische gebouwen, niet milieubelastend
7. Agrarische bedrijven zijn dragers van het onderhoud. Koester ze en geef hen veel ruimte om hen te helpen zoveel als mogelijk
8. Aantrekkelijk maken voor recreatie
9. Vliegveld gebruiken voor deels zonnepark en kleine evenementen
10. Ziekenhuis op vliegveld
11. Ruimte voor boeren
12. Boeren moeten verder kunnen ontwikkelen
13. Heeft de landbouw in Enschede nog voldoende toekomst en ontwikkelingsmogelijkheden met steeds meer burgers in het buitengebied?
14. "Dat ik mijn agrarische bedrijf door kan ontwikkelen en daarbij mogelijkheden krijg dat zo duurzaam mogelijk te doen"
15. In samenwerking met UT is denk ik veel te bereiken (proefprojecten)
16. Ziekenhuis op vliegveld
17. (basisschool-)kinderen krijgen onderwijs over de landbouw (waar komt ons eten vandaan)
18. "Ik zie biologische landbouw"
19. Gemengd bedrijf terug
20. Behoud agrariërs
21. E-gewassen
22. Eiwitproductie
23. Vliegveld open voor werkgelegenheid
24. Voedselproductie voor stad door buitengebied
25. Zorg dat de landbouw behouden blijft: zij zij de makers en onderhouders van het landschap en noaberschap
26. Productiebosaanleg
27. Lokale voedselproductie
28. Maak afzet voor lokale markt
29. Duurzame voedselvoorziening
- ➔ Meer ruimte voor landbouw
- ➔ Duurzame voedselproductie

Duurzaamheid

1. Centrale energievoorziening
2. Energieneutraliteit
3. Centrale energievoorzieningen
4. Innovatieve natuurlijke energieopwekking
5. Grotere aantallen zonneparken
6. Weten, leren waar ons voedsel vandaan komt
7. Groen Enschede voorziet heel Enschede van energie:
 - Zonneparken op waterpartijen
 - Horizontale windmolens
 - Warmtepompen op zonne-energie
8. Wel duurzaamheid, maar niet ten koste van alles (vb boerderijen, landgoederen, enz)
9. Energieopwekking door watermolens
10. Zonnepaneelvelden op luchtmachtbasis
11. Windmolens op plaatsen die geen overlast bezorgen
12. Asbest eraf, zonnepanelen erop

13. Niet alleen zonnepanelen in buitengebied (ten koste van natuurlandschap en agrarische grond) maar ook in de stad op al die daken (en wegen?)
14. Geen landbouwgrond gebruiken voor zonnepanelen. Er zijn daken genoeg, ook op industrieterreinen
15. Help boeren met daken vol te leggen met zonnepanelen
16. Zonnepanelen op daken Vredestein en andere grote gebouwen en ligboxstallen
17. Subsidie voor verwijderen asbesthoudende opstallen en subsidie voor bedekken van die opstallen met zonnepanelen
18. Het buitengebied zo benutten dat het energie kan leveren voor de stad, zonder het landschap al te veel aan te tasten
19. Zonnepanelen op grote daken om collectieve energie op te wekken
20. Geen zonnepanelen op goede landbouwgrond
21. Geïntegreerde energienetwerken bijv door zonnepanelen in daken
22. Zonnepanelen in weiland, leveren van energie aan dichtbij liggende woonwijk
23. Asbestverwijdering en zonnepanelen
24. Op het gebied van high tech een duurzaam systeem, maar zeker ook natuur, schone lucht en wilde dieren
25. Aardwarmte voor iedereen!
26. Centrale energievoorziening
27. Asbest weg
28. Zonneparken
29. Boerderijen hebben zonnepanelen (in elk geval op dak; postcoderoos) maar hiervoor zijn dikkere Enexiskabels nodig
30. Geen windmolens, wel zonneparkenaanleg en warmtepompen
31. Productie groene energie via zonneparken
- ➔ Naast zonne-energie ook aardwarmte
- ➔ Combinatie asbest- zonnepanelen
- ➔ Zonnepanelen op landbouwgrond discutabel
- ➔ Meer samenwerking en centralisering energieopwekking

Sociaal

1. Burgers betrekken bij de uitvoering van projectwerk/bouwprojecten
2. Niet te vol!
3. Autoluw
4. Uitwisseling van ideeën/dromen permanent, niet eenmalig. Organiseer het proces!
5. Laat het buitengebied leefbaar blijven
6. Leefbaar buitengebied
7. Sociale veiligheid
8. Solidariteit en verdraagzaamheid
9. Een buitengebied met een stijgende populatie
10. Een gebied waar iedereen kan wonen, werken en leven, ongeacht achtergrond
11. Minder verkeer (ondergronds/verdiept)
12. Betere ontsluiting Boekelo naar snelwegen
13. Meer respect!
14. Mensen uit kaartenbak aan de bak
15. Behoud oude boerenerven met het oog op nieuwe generaties
16. Inwoning ruimer zien, bijv 2 woningen met beperking evt. m3, nu teveel nadelen bij verhuur en/of verkoop
17. Activiteiten voor jongere bewoners en oudere bewoners kunnen blijven wonen op geliefde plek (zie problemen Berkelland)
18. Sporttoestellen in het groene gebied (zoals in China); houdt bewoners fit.
19. Zorg tegen eenzaamheid
20. Deel van de boerderij centraal punt als ontmoetingsplek voor initiatieven
21. Meer generatie-erven
22. Schuur ombouwen tot mantelzorgwoningen voordat je hulpbehoevend bent
23. Vitaler buiten
24. Gezellige trefpunten voor bewoners en bezoekers; jong & oud, landelijke setting met veel aandacht voor natuur
25. Maak een boekenhuisje (buurtbewoners kunnen gelezen boeken daar neerleggen en weer niet-gelezen boeken terugnemen)

26. Meer woonmogelijkheden voor jongeren in het buitengebied
27. Eveneens meer woonmogelijkheden voor ouderen (75+) die in het dorp willen blijven wonen
28. Mensen uit de stad die in het buitengebied komen wonen moeten zich aanpassen
29. Ondersteun lokale initiatieven die noaberschap versterken
30. Proeftuinen
31. Een leefbaar buitengebied voor iedereen waar we de mensen die er wonen toestaan en deze de mogelijkheden en kansen te geven om er een gebied van te maken voor de toekomst, en dat ook te onderhouden is
32. Ondergronds wonen
33. Hofjes (woonvormen) waar woongroepen zijn (ouderen, alternatieve groepen, jongeren, etc), CO2-neutraal
34. Ouderenzorg in buitengebied, ook rust en met controle
35. Woningbouw in het buitengebied
- ➔ Meer woonmogelijkheden jong en oud, gevarieerder

Landschap/natuur

1. Aaneengeschakelde natuur, nu te veel versnipperd
2. Natuurbegrazing
3. Behoud van groen
4. Natuur en groen blijven! (coulissenlandschap)
5. Maak van de noordkant van Enschede het “Groene Hart van Twente”
6. Beheer nieuwe natuur
7. Historische waarden niet vergeten
8. Rondje Enschede als drager voor de recreatie, 4 taartpunten!
9. Meer bomen langs de weilanden
10. Minder rood voor rood: laat deze huizen maar tegen de rand van de stad gebouwd worden
11. Oude boerenerven niet teveel beknotten met regeltjes; geef ook bewoners ruimte om hun erven op te knappen en er wat moois van te maken
12. Geclusterde woningen, groen en duurzaamheidsparken, afwisselend
13. Biodiversiteit vergroten
14. Bloemrijke bermen
15. Plukfruit langs de weg
16. Behouden van natuurgebied en weilanden
17. Minder nieuwbouw
18. Typische landschap behouden
19. Minder nieuwbouw in het buitengebied
20. Mooie koeien in het buitengebied
21. Gebieden creëren waar je de honden uit kunt laten
22. Etagebouw
23. Behoud van het Twentse coulissenlandschap
24. Ruimte voor natuur
25. Ruimte voor wandelaars
26. Meer mogelijkheden bouw op eigen erf (incl woonbestemming)
27. Groene gebieden met loslopend vee: “Twentse safari”?
28. Agrarische gebouwen
29. Massaal herstel coulissenlandschap na ruilverkaveling
30. Natuurcompensatie
31. Twents coulissenlandschap
32. Coulissenlandschap behouden
33. Geen verrommeling van de stadsrand (niet meer volkstuintjes en paardenweitjes)
34. Schaf rood-voor-roodregeling af voor behoud buitengebied
35. Het buitengebied is heel mooi; is goed zo
36. Voldoende parkeergelegenheid op locaties waar veel bezoekers komen, zoals het Lonnekermeer
37. Meer recreatie in buitengebied: opstallen omzetten in kleinschalige vakantiebestemming zodat het coulissenlandschap behouden blijft
38. Respect voor ruimte, stilte, donker
39. Onderhoud wegen, sloten en houtwallen
40. Maak historie zichtbaar (bijv rol buitengebied tijdens WOII)

41. Buitengebied moet wel buitengebied blijven. Veel natuur, groen en recreatie. Geen wijken. Wel landhuizen, boerderijen, coulissenlandschap
42. Bescherming buitengebied
43. Zorg voor een heldere harde stadsrand, geen verrommeling
44. Groen landschap met verdeeld boerderijen
45. “Ik zie natuur en wilde dieren”
46. Versterken milieu in het buitengebied
47. Creëer voorwaarden voor biodiversiteit
48. “Ik ervaar rust en ruimte”; toetsingskader
49. Groenste buitengebied van NL
50. Promotie van betaling door gemeente inzake onderhoud buitengebied tbv recreatiepaden e.d.
51. Vaste grenzen buitengebied
52. Behoud van groene natuur en coulissen met veel aandacht voor stilte, rust en donker
53. Typisch Twents coulissenlandschap/groen behouden
54. Groene long behouden en groene gebieden rondom Enschede met elkaar verbinden via loop- en fietspaden
55. Zorg voor goede fietsverbindingen naar de binnensteden van Enschede, Oldenzaal en Hengelo, met lichtsensoren (alleen licht als je aan komt fietsen, bijv fietssnelweg)
56. Meer biodiversiteit gewassen
57. Leefomgeving creëren met ecologische balans waar bijv ecotoerisme mogelijk is
58. Behoud van natuurgebieden en uitbouw voor gezond toerisme
59. Veel ruimte voor fietsers, wandelaars en minder auto's
60. Weiden met bloemen en koeien en houtsingels en houtwallen, die essen omzomen.
61. Geen drones, helikopters, ULV's, etc in de lucht en geen lichthinder
62. Versterken coulissenlandschap
63. Geen prikkeldraad maar wandelpaden
64. Vliegveld ook voor mensen, niet alleen voor veldleeuwerik
65. Meer mogelijkheden alternatief gebruik van (voormalige) agrarische gebouwen, ook bedrijfsmatig
66. Meer natuur
 - ➔ Behoud en versterking groen, landschap, natuur
 - ➔ Herstel houtwallen en behoud coulissenlandschap
 - ➔ Ruimte voor rustige vormen van recreatie en toerisme
 - ➔ Aandacht biodiversiteit

Overig

1. Zorg voor goede ontsluiting met internet
2. Lagere geluidscontour (40 db)
3. Minder afval door burgers in het buitengebied
4. Beter opruimen afval
5. Ondergronds en bovengronds vervoer langzaam – snel
6. Respect voor een geluidsarme omgeving, dus voor diegenen die lawaai schuwen
7. Meer ondersteuning door gemeente
8. Buitengebied geen snoepspot!
9. Zwerfvuilverrij buitengebied
10. E-palen
11. Afval buitengebied
12. Waarom niet over specifieke delen van het buitengebied praten in plaats van het buitengebied (plenair uitgelegd: Buitengebied niet over 1 kam scheren; erkennen dat elk deel weer anders is)
13. Er moet een wethouder buitengebied komen
14. Wijzigingen/aanpassingen in buitengebied alleen na goedkeuring van 75% van de bewoners in het betreffende gebied
15. Stadsdeel buitengebied
16. Gratis storten afval om vervuiling tegen te gaan
17. Enschede heeft het buitengebied nodig, maar als je dan ideeën moet aandragen op zo'n klein briefje dan gaan ze wel superzuinig met het buitengebied om; als dat maar geen trend wordt
18. Minder afvaldump van burgers in het buitengebied
19. Branding Enschede “keurmerk”

A-4tjes 13 februari Lonneker

Ondernemen

1. Noaberschapseis bij extra (tijdelijke) omgevingsbelasting.
2. Landbouw is een kringloop en geen industrie. Hier moet rekening mee gehouden worden door de gemeente.
3. Betere brede wegen en drempels.
4. Afval en afwatering in het buitengebied.
5. Verlichting.
6. Energie neutraal worden.
7. Asbest problematiek.
8. Begrip vanuit de binnenstad voor agrarisch ondernemen.
9. Ieder mens wordt gevoed door landbouwer, we kunnen niet zonder.
10. Producenten in concepten waarin we onze Twentsche trots in uiten.
11. Evenementen organiseren waarin we de binnenstad kunnen betrekken in het buitengebied.
12. Bereikbaarheid vergroten van bedrijven om begrip te tonen.
13. Rondweg om Enschede maken zo kan er meer gebruik worden gemaakt van de rust.
14. Buitengebied verbeteren door mensen die er wonen / werken te verplichten iets terug te doen.
15. Paardentram → initiatief burgers uit stad betrekken bij buitengebied.
16. Landbouw evenwicht met omgeving in harmonie.
17. Passende schaalgrootte: wereldmarkt, lokale markt; verdienmodel.
18. Behouden van het huidige landschap.
19. Kleinschalige productie van gewassen, voor humane consumptie: streekgoederen.
20. Melkvee- gewassenteelt combineren, circulair ondernemen.
21. Maatschappelijke voedselbossen creëren.
22. Ondernemerschap voor jongeren stimuleren, grond is nu te duur. Steun bijvoorbeeld Tiny Houses!
23. Promoten van toerisme in buitengebied met behoud van natuur. Is nu door regelgeving moeilijk realiseerbaar.

Sociale cohesie

1. Kleinere agrarische ondernemingen behouden en stimuleren.
2. Levering aan horeca die door de gemeente gesubsidieerd worden om bij lokale bedrijven in te kopen. Subsidie: ter compensatie hogere inkoopkosten & stimulans.
3. Subcategorieën in bestemmingsplan mogelijk maken.
4. Ontwikkelen van 'buurt-app' (vaak genoemd).
5. Breng het noaberschap terug, zonder verplichting.
6. Betere sociale controle.
7. Regelgeving ter voorkoming van sociale isolatie. Door omheiningen.
8. Meer evenementen, in de buurtkring moet iedereen zich welkom voelen.
9. Binding door gemeenschappelijke interesses.
10. Landschapsonderhoud met mensen uit de stad.

Duurzaamheid

1. Zelfvoorzienende en levensvatbare bedrijven.
2. Ook kijken naar andere mogelijkheden voor opwek energie, niet alleen wind en zon.
3. Voorlopen op duurzaamheid, wees innovatief. Samenwerking met UT.
4. Akzo is niet duurzaam!
5. Energiebelasting anders inrichten.
6. Mensen moeten voorgelicht worden, meer kennis van zaken, meer begrip.
7. Meer subsidies van gemeente naar duurzame projecten.
8. Betere indeling natuurgebieden tov N18, er zijn veel stukken die goed benut kunnen worden voor natuur (ipv goede landbouwgrond voor natuur benutten).
9. Asbestverwijdering omzetten in een kans.
10. Boomgaard versus zonnegaard.
11. Sociaal duurzaam, meerdere leeftijdsgroepen op een erf.
12. Meer ruimte voor groen en dus betere integratie van moderne techniek en ontwikkelingen in het buitengebied.
13. Afvalbeleid in samenspraak met buitengebied.

BIJLAGE 4

De post its, avond 3 Rabobank

Ondernemerschap

1. Toeristische rondritten per paardentram in en om Enschede
2. Verbinding tussen ondernemers en particulieren
3. Ondernemers ruimte om te ondernemen
4. Noabernetwerk ondernemers verbinden
5. Evenementsubsidie, voor een evenement in het buitengebied (“te land ter zee en buiten Enschede”)
6. Mogelijkheid om bedrijven uit te laten breiden in het buitengebied
7. Functioneel paradijs in NL
8. De keuken van Nederland
9. “opgeruimd buitengebied”, mooi voor toeristen
10. Mooie landbouwbedrijven, levensvatbaar, verschillende sectoren, verbonden met omgeving/bewoners, “geaccepteerd”
11. In stand houden van kleinere (zelfstandige) agrarische bedrijven, geen inkrimping door quota
12. Zet UT in bij testen agrarische innovaties
13. Landbouw is inmiddels “moderne” economie waar geld verdiend moet worden: “verbeteren verdienmodel”
14. Behoud het agrarische gebied dat we nog hebben en breng Enschede hiermee in contact zodat iedereen weet hoe belangrijk dit voor de wereld is
15. Meer persoonlijk overleg tussen ondernemers en gemeente
16. Meer integratie bedrijfsleven in combinatie met (basis-)scholen
17. Ruimte voor ondernemerschap
18. Humane voedselproductie voor Enschede
19. Hippisch centrum vliegveld Twente
20. Budget gemeente voor omscholing en/of netwerken
21. Korte lijntjes met Wageningen
22. Subsidies aan bedrijven die inkopen bij agrarische bedrijven Enschede
23. Meer subcategorieën bestemmingsplan, bijv voor camperplaatsen
24. EnschedeLab inzetten in buitengebied
25. Verbinden van ondernemers
 - ➔ Recreatie + toerisme (meer evenementen)
 - ➔ Landbouw, waardering en variatie
 - ➔ Meer andere bedrijvigheid
 - ➔ Kleinschaligheid, niet industrieel

Duurzaamheid

1. Duurzame energie
2. Weiland beschikbaar voor zonnepanelen
3. Duurzame energie
4. Duurzaamheid stimuleren met vereenvoudiging van regelgeving en subsidies
5. Over 10 jaar 150 ha zonnepanelen en solarfarms
6. Energieneutraal buitengebied
7. Zonnepanelen op daken industrieterrein
8. Zonnepanelen pas op moment dat salderen altijd mag (ook na 2020) of opslag mogelijk is
9. Zonne-energie: de doorbraak
10. Zonnepanelen verbeteren: “nu het nieuwe asbest”.
11. Energiecoaches ook voor buitengebied
 - ➔ Naast zonne- en windenergie ook aardwarmte, biomassa en andere alternatieven
 - ➔ Energieopslag
 - ➔ Educatie en ondersteuning
 - ➔ Waterretentie
 - ➔ Duurzame voedselvoorziening
 - ➔ Bodemgezondheid

Sociaal

1. Meer contact met de burens, bijv barbecueën

2. Hoe verbinden we bewoners van stad en buitengebied -> excursies per paardentram maar buitengebied (zorginstelling)
3. Betaalbaarheid voor jongeren
4. (Openbaar) vervoer vrij
5. Lantaarnpalen
6. Snelheidsbeperking op sommige plekken buitengebied
7. Integraal wonen
8. Bereikbaarheid
9. Diversiteit wonen, werken, recreëren
10. Gemeente milieudienst aanwonende helpen met dingen op het erf
11. Bijbouw/aanbouw regels soepeler maken
12. Leefbaarheid
13. Meer binding en acceptatie tussen boer en burger
14. Verbindende factor
15. Bereikbaarheid
16. Levendige knoopperven, betaalbaar voor o.a. starters
17. Geef burgers de ruimte voor eigen initiatief
18. Mogelijkheid om bijvoorbeeld een extra huis te bouwen op een erf
19. Meer noaberschap, bewoners jong, midden, oud, betrokken bij de omgeving, meer naar elkaar om kijken
20. Goed bereikbaar platteland
21. Minder verkeer
22. Betere infrastructuur
23. Betere verlichting
24. In combinatie met (basis-)scholen en kleinere klassen accepteren
25. Behoud basisonderwijs in het buitengebied
26. Faciliteit voor jongeren
27. Als fietser alle voordelen in het verkeer, voorrang, snel in de stad zijn
28. App voor noodgevallen en voor gezelligheid
29. Platform voor hulp: stedeling die wil helpen kan zich aanmelden voor bijv het opruimen van omgewaaide bomen
- ➔ Usselo meer dorp en uitstraling van dorp
- ➔ Behoud jongeren via kleine woningen/wooneenheden
- ➔ Kleinschalige rustige evenementen
- ➔ Leefbaarheid en verkeer
- ➔ Meer zeggenschap

Landschap/natuur

37. Alle moderne zichtvervuilende zaken niet meer zichtbaar maken, wegen, hoogspanning
38. Meer banken en afvalbakken buitengebied
39. Rondweg om Enschede
40. Vanuit het buitengebied groen de stad intrekken
41. Wonen en werken in mooie natuur
42. Goed onderhouden sloten
43. Buitengebied zoveel mogelijk historisch groen laten
44. Denk aan beesten, beperk ze niet in hun leefomgeving
45. Bomen en houtwallen zijn niet heilig, maar wel verplaatsbaar
46. Buitenbad Lonneker
47. Recreatie in de natuur
48. Groener
49. Zwerfvuil (de "McDonalds-route")
50. Bordjes buitengebied over zwerfvuil op landbouwgrond
51. Het onderhoud in het buitengebied op het niveau van Hof van Twente
52. Elke boer houdt over 10 jaar rekening met biodiversiteit
53. Een aantal hoofdwegen die breed genoeg zijn voor agrarisch verkeer en tegenliggers, met zo weinig mogelijk drempels. Minder irritatie voor auto en trekkers.
54. Meer verlichting langs wegen
55. Terugbrengen inheemse biodiversiteit
56. Eetbaar groen, voedselbossen
57. Afwatering sloten

58. Afval in het buitengebied
59. Nieuwe plekken voor natuur langs de N18 en niet op mooie landbouwgrond
60. Onderhoud sloten buitengebied
61. Afval buitengebied: meer plekken voor afvalbakken, enz
62. Verkeer moet plaatsmaken voor natuur
63. Grote boomgaard
64. Rustvelden
65. Bermen zonder afval
66. Bewustzijn biodiversiteit en het tegenhouden van round up
67. Groene ledverlichting met bewegingsmelders voor fietsers
- ➔ Behoud en versterking groen, landschap, natuur, grote (de Es) en kleine landschapselementen
- ➔ Herstel houtwallen
- ➔ Ruimte voor rustige vormen van recreatie en toerisme
- ➔ Tegengaan geluidoverlast en wateroverlast
- ➔ Behoud flora en fauna

Overig

9. Korte lijnen/transparant
10. Bewoners meer betrekken bij beslissingen in het buitengebied
11. Gestrooid fietspad
12. Goede wegen
13. Wegwijs in subsidies
14. Gemeente bereikbaar via Whatsapp
15. Kortere lijntjes
16. Zichtbaar zijn
17. Maatwerk
18. Begrip creëren van binnenstad voor buitengebied, zoek de connectie
19. Geen achterstelling tav voorzieningen tov stadsgebied (riool, kabel)
20. AKZO: geen of anders: “Ze mogen alles van economische zaken. Ze kunnen de lekkages niet eens opruimen”
21. Planmatige aanpassingen voor de gemeente en het buitengebied polsen via een app waar je in kan stemmen; alleen voor buitengebiedbewoners
22. Denk mee over exploitatiemogelijkheden in het buitengebied
23. Per buitengebied 1 contactpersoon namens de gemeente op prominente plek op de website (monitort voortgang)
24. Akzo opkopen
25. In het buitengebied zijn minder mensen, dus minder meningen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die meningen niet overruled worden door meningen uit de binnenstad?
26. Wijkcoach voor het buitengebied
27. Wethouder uit het buitengebied
28. Betere website gemeente
29. Aanpak Twickel
30. Wegnemen rechtsongelijkheid: nu mag AKZO ongestraft grootschalig verontreinigen, terwijl een boer die knoeit een boete krijgt
31. Boetes bedrijven (groot en klein) in een fonds voor verbetering buitengebied
32. Elk bedrijf dat zich vestigt in het buitengebied een bedrag laten storten in een fonds

A-4'tjes donderdag 15 februari

Ondernemen

1. Ondernemers moeten om hun boerenbedrijven laten renderen meer kansen krijgen om op nieuwe trends in te spelen zodat ook jongeren er nog brood in zien.
2. Oude schuren herbestemmen ivm onderhoud.
3. Wandelpaden buitengebied! Niet teveel ivm loslopende honden in combi met vee.
4. Vliegveld ontwikkelen en toestaan, meer werkgelegenheid.
5. Laptops en lederhosen, naar analogie van Bayern.
6. Jongeren vasthouden met ICT bedrijvigheid in vrijstaande bedrijfsgebouwen in het buitengebied.
7. Agrariërs ruimte geven, wonen en ondernemen combineren.
8. Zorgboerderij voor ouderen.

9. Kleinschalige recreatie, rondje Enschede als drager.
10. Karakteristiek Saksische stijl behouden.
11. Natuur betrekken.
12. Seizoensondernemen.
13. Landbouw moet de regie niet verliezen over het landschap.
14. Stadsbestuur moeten buitengebied kansen geven en dat gaat alleen goed komen als er geld verdiend kan worden. Zo ontstaan kansen, ook voor de jeugd → niet betuttelen maar leiding geven aan Stawel.
15. Indeling en recreatie in buitengebied door bewoners niet door ambtenaren.
16. Meer ruitervelden.
17. Mogelijkheden om beter te ventileren en informeren over onderhoudsmogelijkheden.
18. Weilandgebruik met onzichtbare zonnepanelen.
19. Overtollig houtgebruik voor gezamenlijke energiebenutting.
20. Betere toegang voor nooddiensten, ambu/brandweer/politie.
21. Duurzame vleesproductie.
22. Onderhoud van bossen.
23. Boerderij; deel als ontmoetingsplek voor de eenzame oudere, vanaf deze plek gezamenlijk initiatieven ontplooiën.

Duurzaamheid

1. Voorzorgsmaatregelen voor klimaatverandering bv grondwaterhuishouding.
2. Stimuleren subsidies/beloning voor groene initiatieven.
3. Duurzaam verkeersplan/infrastructuur.
4. Groene hart van Twente.
5. Behoud van flora&fauna.
6. Belonen van duurzame initiatieven door bewoners.
7. Toetsingskader voor initiatieven van ondernemers ontwikkelen, gebaseerd op een heldere visie.
8. Stel CO2-neutraal bouwen van woningen en bedrijfspanden als norm.
9. Zonnepanelen op openbare grote gebouwen, niet alle huizen in woonwijken vol leggen.
10. Gebruik van waterstof!
11. Afvalverwerking ook in buitengebied ter voorkoming van zwerfafval.
12. Vliegveld ook gebruiken voor duurzame energieproductie.
13. Onderhoud bossen en watergangen.
14. Aardwarmte / geothermie.

Sociale betrokkenheid

1. Mogelijkheden om kinderen op het erf te laten wonen, denk ook aan mantelzorg.
2. Onderwijs faciliteren in buitengebied.
3. Regels moeten een middel zijn geen doel opzich.
4. Stimuleer kleinschalige projecten van bewoners. Bijv. een boekenhuisje, hier kan je boeken brengen en halen en daar een buurtschap verantwoordelijk voor maken.
5. Stel ouderen in staat te investeren in zichzelf door kinderen financieel te ondersteunen, bijvoorbeeld door huis te splitsen.
6. Ruilen van diensten en producten, sla en aardbeien of breien en een schilderij. Biedt hiervoor een platform als gemeente bijv. ism AOC en stagiaires.
7. Ouderen de mogelijkheid bieden om bv samen met elkaar in een boerderij te wonen.
8. Ruimtelijke verordening werkt belemmerend. We moeten kansen oppakken en creatief omgaan met de regels.
9. Kadastrale splitsen mogelijk maken bij inwoning.
10. Ruimte voor vernieuwing, Twents karakter moet wel blijven maar evt andere functies.

Wit blad met alle thema's

De thema's kunnen niet los van elkaar worden gezien. Consistente koers is erg belangrijk. Regeldruk moeten we aanpakken. Budgetten ontschotten. Er zijn veel wensen maar beperkte ruimte. Koppelen van maatschappelijke vraagstukken en opgaves.

BIJLAGE 5

Verslag ondernemersbijeenkomst buitengebied 29 november 2017

Gerrit Jan van der Veen heet de aanwezigen welkom. Tijdens de bijeenkomst hopen Stawel en de gemeente te horen te krijgen welke vragen er leven bij de ondernemers in het buitengebied. **Patrick Welman**, wethouder Economie en Werk, erkent dat de gemeente minder kijkt heeft op wat er leeft bij de vooral agrarische ondernemers in het buitengebied. Hij wil graag horen wat er leeft en kijken wat de gemeente meer kan betekenen voor deze ondernemers.

Marijn Dekkers is de eerste spreker van buiten en sectorspecialist melkveehouderij bij de Rabobank. Bijzonder is dat de eerste coöperatieve bank in Nederland de voorloper van de Rabobank was, te weten de Raiffeissenbank te Lonneker was (19896). De heer Dekkers schetst het beeld van de melkveehouderij dat zowel mondiaal als lokaal moet opereren in een sterk veranderende omgeving, ook wel de Nieuwe Realiteit genoemd.

Boeren moeten volgens hem nu vooral per individu een strategische keuze gaan maken:

1. Ben ik een ambitieuze ondernemer? Dan nieuw kapitaal aantrekken en wellicht op meerdere locaties ondernemen.
2. Wil ik een stabiliserend bedrijf? In afwachting van wellicht een volgende stap.
3. Wil ik een verbredend bedrijf? Nieuwe takken erbij dan wel op termijn stoppen?

Er komen nieuwe opgaven, fosfaatreductie, CO₂-opslag. Voor CO₂-opslag is innovatie nodig, met betrekking tot vergisting, voeding, huisvesting en genetica. Eventueel vernatting van veengronden. De melkopbrengsten kennen pieken en dalen. Belangrijk is te beseffen dat een prijspiek feitelijk een lening van de markt is. Gebruik die plus in de opbrengst om het volgende prijsdal door te komen. Alex Datema is voorzitter van BoerenNatuur.nl en tevens melkveehouder. BoerenNatuur.nl is voor meer boeren en minder overheid. De heer Datema wijst op het belang van agrarisch natuurbeheer, want Friesland Campina, DZK (Duurzame Zuivel Ketten) en Rabobank zetten juist in op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). De Rabobank heeft zelfs groen geld voor boeren die biologisch gaan boeren.

Belangrijke kanttekening is, dat je met alleen natuurbeheer door boeren de natuur zelf niet redt.

Natuurbeheer door boeren is maar erg klein deel van het natuurbeheer in Nederland.

Verder, stel, de fosfaatreductie lukt, dan zal NH₃ het nieuwe probleem vormen. Je moet je als melkveehouder gaan afvragen of je wel zoveel melk moet blijven produceren.

Advies van Alex voor de Nederlandse melkveehouderij:

1. Ga op wereldmarkt concurreren op kwaliteit; onderscheid je in milieu, landschap, natuur, biodiversiteit, dierenwelzijn. Zo scoort weidemelk uit NL erg goed in Duitsland.
2. Werk aan je positie in de maatschappij. De maatschappij is erg kritisch. De boer scoort als individu erg positief, maar als sector juist erg negatief.

Nieuwe stap is de natuurinclusieve landbouw. Hoe? Dat moet de landbouw zelf gaan bepalen. Scherper definiëren van biodiversiteit, berennatuur, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit en milieu.

Van EGO -> ECO.

Verwachting is dat meer geld naar natuurbeheer zal gaan.

En: Onderscheid je!

Interactieve sessies

Drie groepen zijn onder leiding van Gerrit Jan van der Veen, Tom Jannink en Jan Mensinga aan de slag gegaan met een lijst stellingen. Aan de hand van de discussie daarover is aangegeven wat de ondernemers verwachten van de gemeente.

Groep 1

1. De gemeente moet gronden en andere middelen zoveel mogelijk ten goede laten komen aan Enschedese ondernemers. In elk geval zou de gemeente zich sterk moeten maken om het gebruik van grond voor mestrechten van buiten Enschede te voorkomen.
2. Bij groene leges is er te weinig oog voor boeren en de leges in Enschede zijn relatief hoog
3. Waardering: er moet meer geld komen voor scholenprojecten en er moet meer goede PR voor boeren komen. Wat dat laatste betreft: boeren verrichten veel vrijwilligerswerk voor allerlei evenementen zonder dat dat bekend is.
4. Als je maatschappelijk verantwoord onderneemt, zou je feitelijk beloond moeten worden.
5. Regels gemeente en kennisniveau medewerkers. Ga meer op bezoek bij bedrijven, wees laagdrempelig voor nieuwe ideeën bij ondernemers, vergroot het kennisniveau van gemeentemedewerkers (of maak meer gebruik van de kennis van boeren) en neem in de nieuwe Gids Buitenkans een "plus op gedrag" op.

6. Esgrond is heilig. Landschap Overijssel en Natuurmonumenten graven nu nog teveel goede grond van essen af. Dat zou verboden moeten worden, want je houdt dode grond over.
7. Praktijkmiddag nieuwe technieken bij UT organiseren.

Reactie wethouder Van Agteren:

De laatste pakken we gewoon op. Verder moeten we kijken of punt 1 wettelijk haalbaar is. En hij wijst erop dat de buurtkringen nog te weinig gebruik maken van wijkbudgetten. Dat kan soms goed te gebruiken zijn in het buitengebied.

Groep 2

- Wisselwerking stond in deze groep centraal. Die moet er meer komen.
- Illegale vuilstort, aandacht aan geven.
- Welstand versus duurzaamheid. Beter over nadenken, een stal van 2 meter hoog mag soms niet, terwijl een windmolen van 200 meter wel mag.
- Maaibeleid: goed kijken naar kruispunten
- Op erven is te weinig mogelijk, en er is te weinig aandacht voor asbestprobleem. Soms kun je dat goed combineren: samenspel.
- Meer ruimte voor breder ondernemen
- Grond opofferen voor zonnepanelen is niet goed. Er zijn daken genoeg in de stad. Doe dat eerst en kom daarna pas in het buitengebied.
- Vergisting: nu nog te kleinschalig.
- Er moet een regulering van het uitlaten van honden komen, met name van de hondsbrutale hondenuitlaatdiensten.
- De verbinding tussen de gemeente en de agrarische ondernemer kan beter, van beide kanten.

Reactie wethouder Van Agteren:

Voor het tegengaan van illegale vuilstort zijn weliswaar 2 handhavers aangetrokken, maar hun inzet kan beter. Hij zoekt graag oplossingen in overleg met Stawel. Wat betreft zonne-energie wijst wethouder Van Agteren erop dat het wel degelijk nodig is dat zowel stad als buitengebied aan de slag gaan met de daken. Het is èn èn.

Wethouder Welman geeft aan dat er in de stad nog te weinig aandacht is voor het buitengebied. Hij wil met Stawel kijken hoe die aandacht kan worden getrokken, niet alleen via de raad, maar ook door het informeren van ouders die een beroep moeten doen op scholen om naar de boeren te komen. Laat zien wat je kracht is!

Groep 3

- Wat heeft de gemeente ons te bieden? Als er geen aandacht is, dan redden we ons wel. Maar het ondernemersloket geeft aan dat als er geen vragen komen vanuit het buitengebied, dan kan ook geen hulp worden geboden. Dus mak meer gebruik van het Ondernemersloket!
- Nieuwe initiatieven: een idee kort op papier moet voldoende zijn om te laten beoordelen door de gemeente
- Natuurinclusieve landbouw: er is discrepantie tussen netjes en natuur. Bewustwording bij stedeling.
- Licence to produce: meer doen voor minder geld. Bodem en water is ook natuurinclusieve landbouw
- Boer en consument dicht bij elkaar
- Schoolkinderen: meer voor onderwijs beschikbare boeren dan geïnteresseerde klassen.

Reactie wethouders: wij brengen de reacties in in het college.

Belangrijk is dat Enschede geen stadsuitbreiding meer doet, alleen nog inbreiding.

Enschede koestert zijn prachtige stadsrandzone; staat hoog in het vaandel.

Gemeente en Stawel gaan gezamenlijk een strategische agenda voor het buitengebied maken. Dat moet volgend jaar leiden tot acties.

De middag wordt afgesloten door de voorzitter van Stawel die iedereen bedankt voor de goede en geslaagde bijeenkomst.

BIJLAGE 6

3 november 2017

Verslag overleg Stawel met vertegenwoordigers buurtkringen.

Hoe zitten de buurtkringen in elkaar, waar houden ze zich mee bezig en wat kunnen ze van elkaar leren.

De buurtkring is als opvolger van het Markesysteem bijna de oudste vorm van democratie in Enschede.

1. Usselo

Officieel wijkorgaan + wijkbudgetbeheergeld

Eigen website

Wijkblad Rondje Usselo, 5-6 keer per jaar (600 abonnees)

138 leden

Items: Zonnepark op Usseleres, N18, 30km-zone, Eelerwoude plan dorpskern, klankbordgroep voor Rutbeek

Buurtkring is echt het aanspreekpunt

Directe contacten met de stadsdeelwethouder

Wensen: meer uitwisseling met andere buurtkringen, meer binding met stawel, meer informatie over ontwikkelingen

2. Lonneker

De buurtkring is nu vooral een werktuigenvereniging. Meer gericht op buitengebied dan op het dorp.

80 leden (alleen agrariërs)

Items: Rondweg is groot discussiepunt in het dorp en een soort splijtzwam

Wensen: verbetering van het achterstallig onderhoud van wegen en sloten door de gemeente.

Aandachtspunt: leden buiten agrarische sector

3. Driene

Oorspronkelijk werktuigenvereniging, maar is nu verwaterd.

Website, intern deel en extern deel

120 leden

Gemeentegrensoverschrijdend

Items: activering jeugd, inbraakpreventie, zwerfvuil, aantrekkingskracht voor criminaliteit ivm aanwezigheid snelweg, AED

Wensen: betere communicatie vanuit gemeenten Hengelo en Enschede, betrokkenheid bij discussie over zon- en windenergie, verbetering belangenbehartiging met Hengelo, fietspaden, meer Twents denken bij gemeenten

4. Broekheurne

De kleinste buurtkring, voral werktuigenvereniging

100 leden

Items: Fietspad Buurserstraat in het verleden, Energie

Wensen: modernisering, zoals deelname aan jij maakt de buurt. Onderhoud wegen en bermen, zwerfafval, meer betrokkenheid bij recreatie en bouwplannen

5. Eschmarke

1 buurtkring met twee door Glanerbrug gescheiden delen, Noord- en Zuid-Eschmarke.

In 2018 bestaat de buurtkring 100 jaar.

Oorspronkelijk een werktuigenvereniging

100 leden

Er is sprake van een omslag naar maatschappelijke vereniging.

Wijkbudget Jij maakt de buurt

Items: fietspad Zuidesmarkerrondweg, opschoondagen, paasvuren, energie, 2 AED's, belangenbehartiging duurzame energie, informatie leden over de investeringen in Natura2000

Aamsveen, Diftarprobleem, illegaal storten afval, drugsdealers

Wensen: versterking samenwerking met Stawel en informatieuitwisseling

6. Boekelo/Rutbeek

Werktuigenvereniging
90 leden (voornamelijk agrarisch)
Gemeentegrensoverschrijdend, ook Haaksbergen
Items: -

Wensen: meer belangenbehartiging, vooral via Stawel

NB: invloed dorpsraad op buitengebied is groot.

7. Tweekelo

Werktuigenvereniging plus organiseren activiteiten

VBT doet vooral politiek (955 van de leden is ook lid van VBT)

Items: duurzame energie, afname aantal agrariërs

Wensen: meer spreekbuis voor alle bewoners Tweekelo worden, Stawel meer gebruiken als gesprekspartner, o.m. promotie buitengebied